

ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНІ ПЕРЕДУМОВИ ВИКОРИСТАННЯ ПРОЄКТНОЇ ТЕХНОЛОГІЇ ДЛЯ ФОРМУВАННЯ ІНШОМОВНОЇ КОМУНІКАТИВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ В УЧНІВ 5-9 КЛАСІВ

Гапон Людмила Ігорівна

викладач кафедри іноземних мов і методик їх навчання,
Факультет педагогічної освіти
Київський університет імені Бориса Грінченка, Україна

Для ефективного застосування проєктної технології для формування іншомовної (англомовної) комунікативної компетентності в учнів 5-9 класів, яку ми розуміємо як комплексний вид навчальної діяльності, спрямований на інтегративне використання різних видів іншомовного мовленнєвого спілкування з метою розв'язання певних конструктивно-практичних, інформаційних, дослідницьких, сценарних та інших проблемних і творчих завдань, необхідним є врахування психофізіологічних особливостей учнів [6].

Учні 5-9 класів перебувають в підлітковому віці, протягом якого в особистості дитини відбуваються складні та суперечливі зміни, на підставі чого його ще називають важким, критичним або перехідним [4]. Загальний емоційний стан учнів у школі взаємопов'язаний, з одного боку, із соціальними чинниками, а саме: переживанням соціального стресу, страхом самовираження, страхом невідповідності очікуванням оточуючих, тоді як з іншого боку – з їх психофізіологічними особливостями, які уповільнюють адаптацію підлітків до стресогенних ситуацій, підвищуючи можливість деструктивної або неадекватної реакції на тривожні фактори середовища [5].

Стрижневими мотивами у мотиваційній структурі навчальної діяльності учнів 5-9 класів постають мотив досягнення та пізнавальний мотив. Разом з тим на перше місце виходить значення шкільної комунікації та прояв зовнішньої регуляції навчальної діяльності [1; 4].

Готовність учнів до проєктної діяльності визначає також інтегративне особистісне утворення, що охоплює мотиви, цінності, знання, уміння, навички, які в свою чергу забезпечують результативну проєктну діяльність [2]. Результати більшості проведених опитувань свідчать про те, що значна частина учнів має середній рівень готовності до проєктної діяльності. Тобто в учнів виникають складнощі під час організації групової роботи, спостерігається не усвідомлення значення етапів планування, нерозвинуте вміння планувати дослідну діяльність. Це зумовлює необхідність посилення розвитку готовності учнів до проєктної діяльності насамперед шляхом залучення учнів до правильно організованої проєктної роботи.

Важливо зазначити, що проєктна технологія навчання орієнтується на «зону найближчого розвитку» учнів (термін Л. С. Виготського), коли школярі отримують проблемні завдання, які дещо перевищують їхні можливості, тобто проблеми, розраховані не лише на рівень актуального психологічного розвитку дитини, але й на зону її найближчого розвитку. Діти опиняються в умовах необхідності створення власної схеми розв'язання нового проблемного завдання, якої немає в їхньому досвіді, а в процесі розв'язання завдання вони досягають рівня свого потенційного психологічного розвитку [6].

Наголосимо, що дистанційне навчання, яке є одним із інструментів формування дорослого ставлення до життя, вимагає від підлітка мотивованості, вольових зусиль, самоконтролю, вміння планувати свій графік [1]. Однією з особливостей сучасного навчання є потреба в набутті вмінь оперувати великою кількістю інформації, знаходити креативні рішення, критично мислити. Задовольнити цю потребу може проектна технологія навчання, в основі якої лежить розвиток пізнавальних навичок учнів, уміння самостійно конструювати свої знання, орієнтуватися в інформаційному просторі, розвивати критичне та творче мислення [3].

Отже, на основі аналізу досліджень з вікової психології та педагогіки можна визначити такі психолого-педагогічні передумови використання проектною технології для формування іншомовної (англомовної) комунікативної компетентності: комплексна мотивація навчання, орієнтація на «зону найближчого розвитку» учнів, особистісно-діяльнісний підхід до навчання, проблемність та індивідуалізація навчання [3].

Таким чином, враховуючи всі перелічені психофізіологічні особливості учнів 5-9 класів, психолого-педагогічні передумови використання проектною технології для формування іншомовної (англомовної) комунікативної компетентності, а також недостатню готовність до проектною діяльності, ми вважаємо використання проектною технології для навчання іноземної (англійської) мови особливо доречним в учнів зазначеної вікової категорії. Крім того, обрані теми для виконання проєктів у 5-9 класах повинні відповідати психофізіологічним особливостям учнів, передбачаючи наявність реального проблемного завдання, яке потребує розв'язання та створення власного продукту як результату самостійної навчально-пізнавальною, інформаційно-дослідницької, конструктивно-практичної та творчої діяльності учнів.

Список використаних джерел:

1. Калюжна Ю. І. Особливості розвитку пізнавальних інтересів підлітків та старшокласників. Витоки педагогічної майстерності. 2017. № 19. С. 171–176.
2. Кулалаєва Н. В., Романова Г. М. Проектні технології для професійної підготовки майбутніх кваліфікованих робітників аграрної, будівельної та автотранспортної галузей. Вісник НАПН України. 2019. № 1. С. 1–6.
3. Олійник І. П. Використання методу проєктів на уроках англійської мови як один із шляхів формування комунікативної компетентності учня: методична розробка. 2012. Режим доступу: <http://www.nmc.od.ua/wp-content/uploads/2013/10/Oliynik.pdf>.
4. Савчин М. В., Василенко Л. П. Вікова психологія: навчальний посібник. К: Академія. 2011. 368 с.
5. Спиця-Оріщенко Н. А. Психологічні особливості мотивації професійного самовизначення учнів 9-х класів на допрофільному рівні навчання. Психологія та соціальна робота. 2019. № 1. С. 99–116.
6. Сучасні технології навчання іноземних мов і культур у загальноосвітніх і вищих навчальних закладах: колективна монографія / С. Ю. Ніколаєва, Г. Е. Борецька, Н. В. Майєр, О. М. Устименко, В. В. Черниш та інші; [за ред. С. Ю. Ніколаєвої]. К.: Вид. центр КНЛУ, 2015. 444 с.